

OTVARANJE NOVE ŠKOLSKE GODINE

Dne 6. listopada, u ponedjeljak, počela su predavanja na *Katoličkom bogoslovnom fakultetu* u Zagrebu s 356 upisanih studenata. Istog su dana započeli svojim radom i Instituti koji rade u okviru Bogoslovnog fakulteta: *Institut za crkvenu glazbu* (redovitih slušača 24, izvanrednih 27 a polaznika Subotnog tečaja ima 23), *Institut za višu teološku kulturu lajika* (60 studenata lajika), *Institut za izobrazbu kateheta* i *Institut za crkvenu povijest*.¹

Svečano otvaranje nove školske godine 1975.—1976. bilo je 16. listopada poslije podne s prigodnim govorom dekana dra Tomislava *Sagi-Bunića* (govor je ovdje niže priložen) i s inauguralnim predavanjem dra Jerka *Fučaka*. Poslije toga bila je u katedrali koncelebrirana misa »Veni Sancte« koju je predvodio Veliki kancelar Bogoslovnog fakulteta Mons. dr Franjo *Kuharić*. On je održao tom prigodom i homiliju (koju niže donosimo).

Prošle školske godine 1974.—1975. bilo je na Bogoslovnom fakultetu upisano u zimskom semestru 367 a u ljetnom 374 studenata a na svim Institutima bilo je ukupno oko 180 studenata.

Školske godine 1974/75 na Bogoslovnom fakultetu diplomiralo je 59 studenata i to sljedeći:

Andželka *Andelić*, Tomislav *Anteković*, Josip *Antonac*, Marko *Babić*, Mile *Babić*, Dragica *Bašić*, Juraj *Batelja*, Duško *Batica*, Josip *Bebić*, Nikola *Benko*, Ivan *Bužanić*, Franjo *Biškup*, Đuro *Čačić*, Slavko *Dubovečak*, Mladen *Hokman*, Josip *Horvat*, Ivan *Hruško*, Ante *Ivančić*, Ivica *Jadan*, Ivan *Jakopović*, Antun *Kinderić*, Josip *Klarić*, Marijan *Kopić*, Ivan *Križanović*, Dragutin *Kučan*, Stanko *Lasić*, Ivan *Levak*, Vlado *Lozić*, Mirko *Marić*, Marko *Markač*, Ivan *Matijević*, Mato *Mikić*, Ljubo *Muslim*, Nediljko *Norac-Kevo*, Željko *Orbanić*, Željko *Pavičić*, Milan *Pavlek*, Josip *Peran*, Ante *Perković*, Valent *Posavec*, Tadija *Pranjić*, Vladimir *Petrović*, Antun *Prpić*, Bruno *Pezo*, Ivica *Puljić*, Mara *Radošević*, Stjepan *Stipan*, Nedjelko *Šabić*, Ivan *Sestak*, Dragutin *Šišić*, Marko *Šmuc*, Franjo *Udovičić*, Jakov *Udovičić*, Ana *Vrdoljak*, Pero *Zeba*, Iva *Zebić*, Antun *Zec* i Mato *Žilić*.

Akademski stupanj *magistra* (licencijata) teoloških nauka postigla su dva studenta i to Vinko *Kraljević* i Petar *Babić*. Doktorirao nije te školske godine nitko.

Na Bogoslovnom fakultetu djeluje 26 profesora i to 4 redovita, 2 izvanredna profesora, 10 docenata, 1 predavač, 8 asistenata, 1 honorarni nastavnik i 4 naslovna docenta koji djeluju na drugim visokim teološkim ustanovama učilištima.

GOVOR DEKANA

red. prof. dra Tomislava J. Šagi-Bunića
prigodom otvaranja nove akademske godine, 16. X 1975.

VISOKO STOVANI SAKUPLJENI ZBORE!

Svečana zgoda otvaranja nove akademske godine uvijek znači osobitu priliku za visokoškolsku ustanovu da samoj sebi i svojim prijateljima dozove u svijest svoje zadaće u konkretnom vremenu i prostoru, da baci pogled na svoje ostvarivanje tih zadaća, na uspjehe i neuspjehe svoga rada i djelovanja, i da nekako zacrta glavna težišta i žarišta kojima će posvetiti posebnu brigu u nastupajućoj akademskoj godini. U današnje vrijeme to je daleko akutnije nego što je moglo biti kroz stoljeća kad su te zadaće visokoškolskih ustanova bile u nekom eminentnom smislu stabilne i dorečene, kad se ljudsko znanje shvaćalo kao nešto dosegnuto i definirano, što takoreći samo treba predati novim generacijama.

Danas se nalazimo u situaciji kad se obrazovni proces u cijelom svijetu preispituje, kad svi uviđaju da stari putovi više nisu dovoljni, da više ne odgovaraju potrebama i zahtjevima sadašnjice i naglo nastupajuće budućnosti. Posvuda po svijetu cjelokupno se školstvo nalazi u procesu traženja novih oblika: reforma školstva, pa i visokoškolskih ustanova, posvuda se smatra jednim od najvažnijih zahtjeva dana. Sav svijet uviđa da tradicionalni školski sustav više ne odgovara, jer mu je razvitak današnjeg svijeta oduzeo samu podlogu na koju se oslanjao. Ta je podloga bila prihvaćeno shvaćanje i uvjerenje da čovjek može u djetinjstvu i mladosti steći sva za njegov kasniji život i rad potrebna znanja. Danas je »ritam multiplikacije znanja takav kakav povijest čovječanstva ne poznaje, a proces scientizacije obuhvaća sve sektore i sve pore života. Sistem obrazovanja ne može ostati nepromijenjen u vremenu kada se u nekim prirodnim i tehničkim naukama znanje udvostručuje svakih pet godina, a po nekim analitičarima čak i svake treće godine« (P. Simleša). To dakako prvenstveno vrijedi za druge znanosti; što se tiče samih teoloških znanosti, još se prije dvadesetak godina takoreći općenito mislilo da su one tako dovršene i dorečene te se proces obrazovanja u tim znanostima sastoji više manje samo u tome da čovjek s dovoljno marljivosti i intelektualne sposobnosti usvoji ono što je već gotovo i zaokruženo, pa je svrha škole samo u tome da mu to na prikladan način preda. Danas već svi uviđamo da stvari stoje drukčije i na području teoloških znanosti. Zato je Drugi vatikanski koncil otvorio dalekosežan proces reforme i reorganizacije školstva koji još nije završen. Crkva i njezino školstvo ne može ostati izvan općih tokova suvremenog svijeta. A posebna je značajka toga reformnog procesa da on zahtijeva jače uklapanje crkvenog školstva u reformu oblika obrazovnog procesa u svakoj pojedinoj društveno-kulturnoj sredini. To znači da reforma obrazovnog procesa našega Fakulteta mora voditi računa o reformi obrazovnog procesa u našem društvu, na ovom našem terenu.

Krilitica dana u traženju novih oblika obrazovnog procesa glasi: *permanentno obrazovanje!* Obrazovni proces ne može biti zaključen u čovjekovoj mladenačkoj ili mladićskoj dobi, nego se mora protegnuti na čitav njegov život, mora biti povezan s čovjekovim radom i životom kroz cio čovjekov radni vijek, dapače kroz cio život. Ekstremni zahtjev u tom pogledu iznose pojedinci koji misle da tradicionalne školske institucije treba naprosto ukinuti, jer više nikako ne odgovaraju, ili su čak štetne za daljnji razvitak čovječanstva (»Dolje škole«, rekao je Ivan Ilić). Taj ekstremni zahtjev, očito, ne može biti prihvaćen: ipak, tradicionalne školske ustanove moraju svoje funkcioniranje usmjeriti tako da maksimalno posluže novim zahtjevima, da pruže zajednici svoje efikasne usluge u smjeru potrebe za permanentnim

obrazovanjem. I čini se da će daljnji razvojni proces nužno ići k tome da ta nova obrazovna djelatnost u smjeru permanentnog obrazovanja bude i za same Fakultete jednako važna s njihovom tradicionalnom obrazovnom djelatnošću davanja znanja mladim generacijama.

Drugi je važan zahtjev, koji se posebno u našem društvu naglašava, da obrazovni proces mora biti daleko tješnje povezan s *odgojnim* procesom nego što je to bilo u tradicionalnoj školi. A da taj zahtjev postavljaju našem crkvenom školstvu mnogi dokumenti Svete Stolice, o tome i ne treba govoriti.

To su, u ovaj čas, žarišne točke one vizije u kojoj naš Fakultet mora promatrati svoju budućnost u našoj Crkvi i u našem narodu. To su težišta na koja moramo postaviti poseban naglasak u ovoj novoj akademskoj godini. Što se tiče tješnjeg povezivanja odgoja s obrazovanjem, iskorištavam ovu priliku da izrazim u ime Fakulteta — što smo uostalom učinili i s naše prve ovogodišnje sjednice — najtoplije želje novoj sjemenišnoj upravi, a ujedno pozivam i sve druge odgojitelje da tijekom ove akademske godine nađemo što uže modalitete zajedničke suradnje.

His praemissis, bacit ćemo letimičan pogled na neka pitanja života Fakulteta u prošloj ak. g. 1974/75. Hrvatski tekst novog Statuta, odobrenog od Sv. Stolice 8. III. 1974, nismo još objelodanili, jer je bilo potrebno provesti neka usklađivanja s novim Zakonom o organizaciji znanstvenog rada SR Hrvatske: to je sada kod Sv. Kongregacije za katolički odgoj, i hrvatski će tekst biti objelodanjen odmah čim dođe od nje odobrenje. Tijekom prošle godine dogodile su se neke personalne promocije u Proforskom zboru: dr Antun Ivandija dobio je dekret za redovnog profesora, a privatni docenti dr Josip Kribl, dr Josip Čurić, dr Marijan Valković, dr Franjo Šanjek i dr Vladimir Zagorac izabrani su i imenovani za sveučilišne docente te tako postali članovi Fakultetskog vijeća. Vijeće sada broji 16 članova. Tijekom godine habilitirali su se i imenovani su privatnim docentima: dr Tomislav Ivančić, nastavnik Osnovnog bogoslovlja, dr Ante Kusić, rektor Teologije u Splitu i dr Marijan Mandac, profesor na fakultetskom Institutu za teološku kulturu laika. Popunjena je natječajem Katedra za moralno bogoslovlje, koja je bila ispražnjena smrću red. prof. dra Jordana Kuničića: za njezina je pročelnika izabran docent dr Marijan Valković. Dugogodišnji tajnik Fakulteta č. s. M. Klara Dugić izabrana je na generalnoj skupštini svoje redovničke Družbe ss. Milosrdnica za Vrhovnu zamjenicu, pa joj čestitamo na tom povjerenju što joj ga je iskazala njezina Družba.

Možda je osobitog spomena vrijedno to da se ove godine osjetio posebno živ interes među studentima da što prije diplomiraju. Upriličili smo u nekoliko mahova svečano podjeljivanje diploma, a predstoji nam svečano podjeljivanje značajnom broju novih diplomiranih teologa koje će se obaviti početkom studenoga (6. studenog).

Tijekom prošle godine izrađen je zalaganjem red. prof. dra Antuna Ivandije Statut instituta za crkvenu povijest, koji je i propisno odobren od Velikog kancelara, te Institut već ove godine počinje organizirati svoj rad. Predviđena reorganizacija Katehetskog instituta na širokoj osnovi nije još mogla biti tijekom prošle godine pokrenuta, jer se još čeka odgovor episkopata — preko predsjednika Katehetskog vijeća preuzv. biskupa Č. Kosa — kojim će nam se staviti na raspolaganje dostatan broj stručnjaka za takvo reorganiziranje.

Hrvatski mariološki institut nastupio je prošle godine prvi put na međunarodnoj razini na Međunarodnom mariološkom kongresu u Rimu, koji je organizirao njegov predsjednik dr Karlo Balić kao predsjednik Papinske Internacionalne Marijanske Akademije. Slijedeće godine Hrvatski će mariološki institut organizirati svoj prvi simpozij unutar proslave Hrvatske marijanske godine.

S obzirom na probleme permanentnog obrazovanja, o kojemu smo govorili na početku, Fakultet je već i dosad na različite načine pokušavao nešto učiniti, posebno preko svoga redovitog godišnjeg Teološko-pastoralnog tjedna za svećenike, preko svoga Tečaja za odgojitelje, i preko dragovoljnog odazivanja svojih profesora da održavaju predavanja na raznim tečajevima i sastancima svećenstva. Prošle godine je u tom smjeru Fakultet, potaknut Hrvatskim bibličarima, poduzeo još jednu važnu inicijativu: osnivanje Instituta za biblijski pastoral. Po temeljnim usmjerenjima koja su predviđena da budu osnova za taj Institut, on će prvenstveno i nadalje biti organ Fakulteta za permanentno obrazovanje svećenstva i vjernika u što većem poznavanju Sv. Pisma i u što uspješnijem pastoralnom i apostolskom radu na crti Sv. Pisma. Možemo reći da je na toj liniji zamišljen i rad Instituta za teološku kulturu laika, i da se taj rad sve više u tom smjeru i razvija. No razrađivanja mogućnosti i traženja što boljih oblika permanentnog obrazovanja postaviti će se slijedeće akademske godine kao osobit zadatak pred poseban sastanak svih profesora koji se ima održati u uskrsnom tjednu. Inicijativa za taj sastanak (simpozij) svih profesora iz cijele zemlje došla je od ovogodišnjeg Tečaja za odgojitelje. Fakultetsko je vijeće inicijativu prihvatilo, pa će se takav studentski sastanak sazvati da se ta problematika što produbljenije i što zrelije prouči.

Nadajmo se da će taj studentski sastanak uspjeti da probleme permanentnog obrazovanja sa svih strana razmotri i da otkrije različite prikladne oblike i mogućnosti za njegovu realizaciju, kako bi se to onda predložilo našem episkopatu i svima kojih se to tiče. Tu će se onda moći vidjeti kakve bi usluge mogao pružiti i sam Fakultet. Po sebi se razumije da mi možemo samo ponuditi svoje usluge: teoretsku razradu toga pitanja i spremnost da se u provedbi određenih oblika angažiramo. Fakultet ne može sam provesti permanentno obrazovanje: to spada na kompetentno vodstvo u crkvenoj zajednici. Ipak, Fakultet mora tako uravnavati svoje djelovanje da postane sposoban pružiti cijeloj Crkvi i takve usluge, jer se čini da je u ovoj sadašnjoj situaciji i za teološke fakultete istinito ono što je za školske ustanove općenito izrekao V. Velčić ovako: »Ukoliko postojeće odgojno-obrazovne institucije žele preživjeti i klopiti se u društveno-ekonomska, psiho-sociološka i edukativno-tehnološka kretanja, one se moraju transformirati u centre permanentnog obrazovanja.« Mutatis mutandis, ta njegova tvrdnja očito vrijedi i za crkvene visokoškolske ustanove.

Naročito, međutim, i osnovni zadatak, koji Fakultet može i mora u tom smjeru i sam provoditi, u smislu koncilskih i pokoncilskih smjernica koje su već dane od crkvenih foruma, tiče se oblika redovite nastave na samom Fakultetu i na njegovim institutima. Oblici nastave moraju biti takvi da sadašnje mlade generacije upute i pripreme za proces kasnijeg permanentnog obrazovanja, da mladi ljudi izađu s Fakulteta sa svježom o potrebi permanentnog naobražavanja njih samih u daljnjem njihovu životu i radu. To znači da se »težište nastavnike funkcije (popularno rečeno) prebacuje na ostvarenje devize: 'učiti kako učiti i raditi', a ne na 'predavati znanja'« (V. Velčić). Treba uzgajati svijest o potrebi samoobrazovanja, i o nedostatnosti takvog obrazovanja u kojem bi studenti bili samo pasivni primaoci gotovih znanja koja im nastavnici saopćavaju. Po željama Koncila i Svete Stolice u tom smislu već i dosad pokušavali različite metode: to će se morati nastaviti, proširiti i produbljivati.

Otvarajući ovu novu akademsku godinu 1975/76. pozivamo svu Fakultetsku zajednicu, i nastavnike i studente, da na sve to stave posebno težište, kako bismo što bolje odgovorili svojoj zadaći predanog i zauzetog služenja Crkvi i narodu.

Draga braćo i sestre!

U Djelima apostolskim čuli smo događaj dolaska Duha Svetog (Dj 2,4). Nakon Isusova uzašća apostoli su se sabrali na molitvu u očekivanju da se ispuni obećanje Gospodinovo. U toj zajednici molila je zajedno s apostolima Majka Gospodinova. Bila je s tom malom Crkvom sjedinjena u istoj želji da bude darovan Duh Sveti zajednici Isusovih vjernika i da ih on uvede u otajstvo Kristovo. Zato kaže apostol Pavao Korinćanima: »... I nitko ne može reći Gospodin Isus, osim u Duhu Svetom« (1 Kor 12,3).

Događaj utjelovljenja Sina Božjega, inkarnaciju Riječi, možemo razumjeti samo u Duhu Svetom. Sin je Božji postao Sinom čovječjim da bi živio među nama, da bi s njime započela nova povijest, da bi iz njega raslo novo čovječanstvo i novi čovjek.

Otajstvo čovjeka, kako nam ga objavljuje Isus Krist, možemo razumjeti samo u Duhu Svetom.

Otajstvo Crkve koja je pošla za Isusom Kristom Uskrsnulim i koja je sjedinjena u jednoj istini, nadi i ljubavi, možemo razumjeti samo u Duhu Svetom.

Teologija je znanost, napor ljudskog razuma, neprestano traženje i uspinjanje ljudske misli, ali u Božja otajstva. Zato joj je potreban Duh Sveti. Duh Sveti je darovan Crkvi da bude u njoj trajno prisutan Učitelj istine, da trajno otkriva otajstvo Krista, otajstvo čovjeka i otajstvo Crkve i da u otajstvu Crkve neprestano ostvaruje novo rođenje djece Božje i njihovo zajedništvo u Isusu Kristu. Duhom Svetim iznutra prožeti, u Isusu Kristu sjedinjeni, mi govorimo i kličemo: Oče!

Posve je razumljivo da se slušači i profesori Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu na početku radne školske godine sabiru u zajedništvo molitve poput one jeruzalemske zajednice. I mi smo večeras zajednica ponizne, jednostavne i iskrene molitve. U prisutnosti samoga Isusa Krista Uskrsnuloga mi molimo u ovoj euharistiji da nam bude darovan Duh Sveti.

Svrha teološkog studija nije samo dati određene informacije, uvesti u određene spoznaje i znanja, tumačiti određene sadržaje. Teološki studij ima još jednu duboku svrhu i smisao: da produbljuje vjeru u nama kako bismo dobili svoj autentični kršćanski identitet, svoj duhovni identitet, kako bi vjera zaista postala nešto što je duboko položeno u naše misli, u naše srce i u naše savjesti, što čini naše unutarnje duhovno biće.

Vjera, kao svjetlost dana odozgo, dar je Duha Svetoga. To je već prisutnost Duha Svetoga koji nam otkriva tajne Božje i uvodi nas u istinu Božjih realnosti. Ta nas vjera mora odgajati za život.

Cilj je Katoličkog bogoslovnog fakulteta da nam pripravlja svjedoke Kristove, svjedoke Božje koji će, Duhom Svetim poneseni u otajstvo Kristovo i predani iz pune duše i iz punog srca, graditi Crkvu Božju, naviještati Isusa Krista i živjeti Evanđelje. I Bogoslovni fakultet je zajednica vjere, kršćanska zajednica sabrana oko Isusa Krista Uskrsnuloga da što više živi njegovu riječ.

Sam studij svete teološke znanosti pretpostavlja u duši slušača duhovnu glad za riječju Božjom i želju da uroni u ta neizreciva otajstva Božja. To je već dječovanje Duha Svetoga koji čovjeka potiče da svoj život oblikuje rasvijetljenjem Božje riječi, da raste kao vjernik iz tog najintimnijeg odnosa s Bogom živim i da živi sve svoje odnose u zajedništvu Crkve iz uvjerenja da je Isus Krist došao da nas sve Duhom Svetim preporodi, da nas sve stopi u jednu obitelj toplog, čudesnog bratstva koje raste iz Kristova Srca i koje u nama ostvaruje Duh Sveti.

Studij Božje riječi, studij neizrecivih sadržaja vjere, studij otajstva Krista, čovjeka i Crkve, mora biti osobno raspoloženje duše. To raspoloženje ostvaruje onda u nama ozbiljnost, odgovornost, punu savjesnost da studij prihvatimo u ovom trenutku svog životnog rasta i svog životnog puta kao svoju životnu dužnost i da se prema toj životnoj dužnosti postavimo s ljubavlju.

Duh Sveti je Ljubav! Kada Duh Sveti prožme unutarnjeg čovjeka, on postaje oduševljen i radostan i onda svjedoči da se u njemu dogodila nova prisutnost, novi događaj. I to je značajno! Isusovi učenici bi morali nositi tu radost, zračiti to oduševljenje.

Crkva kroz sve svoje povijesne faze, u svim vremenima i na svim područjima ne može živjeti ni naviještati Isusa Krista bez te neprestane prisutnosti Duha Svetoga. Prva molitva Crkve bila je: Dođi Duše Sveti! Kad je Duh Sveti došao, Crkva se rodila preporođena, rasvijetljena i radosna jer je bila sva utopljena u svjetlost Uskrsnuloga Krista. On je postao njezin smisao, njezin vođa, njezin put, istina i život (Iv 14,6).

Braćo i sestre, otvorimo svoju dušu ove večeri dolasku Duha Svetoga! Želimo da Duh Sveti dođe, jer Duh Sveti želi biti željen. Duh ljubavi je tako osjetljiv na našu unutarnju slobodu da ne želi doći nepozvan, da ne želi biti nasilnik. Ako želimo bogatstvo njegovih darova, On će nam pokazati svoju neizrecivu darežljivost. Molitva je uvijek raspoloženje Crkve kojim se ona otvara tom svjetlu, toj Prisutnosti, Životvorcu, da bi živjela njegovom snagom i njegovom mudrošću.

Ne bismo li trebali svoj studij shvatiti kao molitvu, kao meditaciju, neprestani razgovor s Bogom. Bog govori i mi slušamo tu riječ i prihvaćamo je. Ako živimo tu riječ, u nama se događaju čudesa Kraljevstva Božjega. Stoga nije dosta samo znati, doznati, nego je nužno snagom Duha Svetoga sazrijevati i živjeti riječ Božju. Tada ćemo biti svjedoci, proroci koji znaju što vjeruju, što donose i što objavljuju. Takvi svjedoci su privlačni jer, poneseni Duhom Svetim i obogaćeni njegovom ljubavlju, govore govor Istine i govor Ljubavi. Amen.